

კოვიდ - 19-ის გავლენა საქართველოსა და მისი მოსაზღვრე ქვეყნების ეკონომიკაზე

აბსტრაქტი: აღნიშნულია რომ უახლოეს წლების განმავლობაში პრაქტიკულად მთელ მსოფლიოში მწვავედ აისახა კოვიდ - 19 პანდემიის დამანგრეველი სოციალურ-ეკონომიკური ზემოქმედება. გაანალიზებულია პანდემიის პერიოდში საქართველოსა და მისი მოსაზღვრე ქვეყნების ეკონომიკებში მიმდინარე პროცესები, აღნიშნულია 2020 წელს მნიშვნელოვნად შემცირდა მშპ ქვეყანაში და მის მოსაზღვრე ქვეყნებში, რომელიც მომდევნო წელს მთლიანად კომპენსირებული იქნა უმეტეს ქვეყნებში ადგილი ქონდა ზრდას. გაკეთებულია დავასკვნა, რომ საქართველოს და მისი მოსაზღვრე ქვეყნებს თავისებურება საკვლევ პერიოდში მდგომარეობს იმაში, რომ რუსეთის ფედერაციის მიერ 2014 წელს უკრაინის ტერიტორიის ანექსიის და ოკუპაციის შემდეგ დაწესებულმა სანქციებმა და 2014-20121 წლებში ნავთობის დაბალმა ფასებმა აგრეთვე 2022 წელს თებერვლში უკრაინაში რუსეთის მიერ განხორციელებული სრულმასშტაბიანი ომის გამო დაწესებული რეკორდული სანქციების გათვალისწინებით შეამცირდაა რუსეთის ფედერაციის ეკონომიკური განვითარების პრესპექტივები, რაც გარკვეულ გავლენას ახდენს მთელ რეგიონის განვითარების შესაძლებლობებზე.

გაანალიზებულია საქართველოს მშპ, მშპ რეგიონების მიხედვით, რუსეთის ფედერაციის მშპ, რუსეთის ფედერაციის იმ რეგიონების მშპ, რომელიც ესაზღვრება საქართველოს, მათი ერთ სულ მოსახლეზე მშპ, განხილულია თურქეთის რესპუბლიკის მშპ და ერთ სულ მოსახლეზე მშპ დინამიკაში.

გაკეთებულია დასკვნა, რომ თანამედროვე ციფრული ტექნოლოგიებში ინტეგრაცია გახდა ის საკვანძო ფაქტორი, რომელმაც შეძლო ბიზნესის მეტ-ნაკლებად ჯანსაღ მდგომარეობაში შენარჩუნება და კოვიდ-19-ის ნეგატიური ეკონომიკური შედეგების გავრცელების პროცესი შემცირება.

ამოსავალი სიტყვები: კოვიდ-19, ციფრული ტექნოლოგიები, მთლიანი შიდა პროდუქტი, ოკუპირებული აფხაზეთის ავტონომიური რესპუბლიკის მშპ, რეგიონის მშპ, მთლიანი რეგიონული პროდუქტი, მშპ PPP მიხედვით, მშპ დარგობრივი სტრუქტურა, ქვეყნების მშპ შედარებითი ანალიზი,

The Impact of Covid-19 on the Economy of Georgia and Neighboring Countries

Abstract: *Given the context of the devastating socio-economic impact of the Covid-19 pandemic being acutely felt in the entire world, the present study examines the processes taking place in the economies of Georgia and its bordering countries during the pandemic. The article analyzes the fact that in 2020 the GDP of the stated region of study decreased significantly, which was completely compensated the following year, and there was an increase in most countries. Furthermore, the peculiarity of Georgia and its neighboring countries in the research period is impacted by the sanctions imposed on the Russian Federation after the annexation and occupation of territory in Ukraine in 2014 and the low oil prices in 2014-2021, as well as the record high prices imposed by Russia in February 2022 due to the full-scale war in Ukraine. Taking these sanctions into account, the economic development prospects of the Russian Federation have decreased, which certainly has a impact on the development opportunities of the entire region.*

An analysis of GDP of Georgia, GDP by regions, GDP of the Russian Federation, GDP of the regions of the Russian Federation bordering Georgia, GDP per capita, GDP of the Republic of Turkey, and GDP per capita in dynamics are included in the article.

It is concluded that the integration of modern digital technologies has been the key factor in keeping business in a more or less healthy state and reducing the spread of negative economic consequences of Covid-19.

Tags: *Covid-19, Digital technologies, Gross Domestic Product, GDP of the Autonomous Republic of Abkhazia, Regional GDP, Gross Regional Product, GDP by PPP, GDP Sectorial Structure, Comparative Analysis of Countries' GDP.*

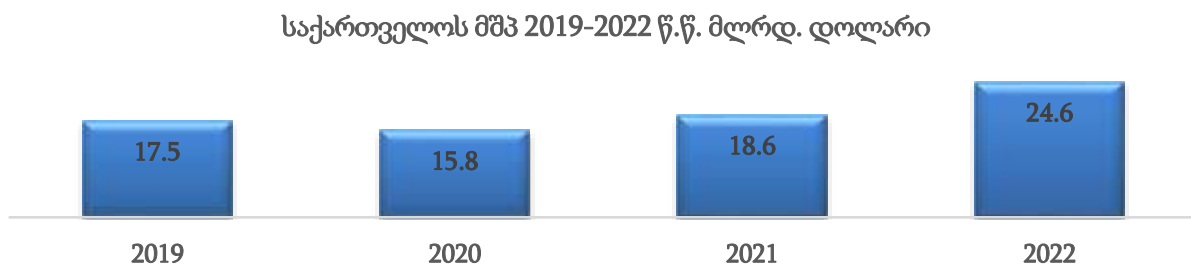
უახლოესი წლების განმავლობაში პრაქტიკულად მთელ მსოფლიოში მწვავედ აისახება კოვიდ - 19 პანდემიის დამანგრეველი სოციალურ-ეკონომიკური ზემოქმედება. „2020 წელს მსოფლიო ეკონომიკა შემცირდა 4.3 პროცენტით რაც ორნახევარჯერ მეტი ვიდრე ეს იყო 2009 წლის გლობალური ფინანსური კრიზისის დროს“[1].

საქართველოსა და მისი მოსაზღვრე ქვეყნების ეკონომიკები 2020 წელს პანდემიის გავლენით მნიშვნელოვნად შემცირდა, თუმცა 2021 წელს მთლიანად კომპენსირებული იქნა წინა წლის ჩავარდნა და უმეტეს ქვეყნებში ადგილი ქონდა ზრდას.

საქართველოს მთლიანი შიდა პროდუქტი. ქვეყნის მშპ 2019 წელს იყო 17.5 მლრდ. დოლარი, 2020 წელს მშპ შემცირდა 1.7 მლრდ. დოლარით ანუ 9.7 პროცენტით, რაც ძირითადად განპირობებული იყო კოვიდით გავრცელებით და მთავრობის მიერ გადადგმული ნაბიჯებით, ხოლო მომდევნო 2021 წელს კოვიდის შესუსტებისა და მთავრობის მიერ გადადგმული ნაბიჯების წყალობით ქვეყანაში მშპ მოცულობა წინა წელთან შედარებით გაიზარდა 2.8 მლრდ. დოლარით და შეადგინა 18.6 მლრდ. დოლარი. 2022 წელს კოვიდის გაუქმებისა და რუსეთ-უკრაინის ომის გამო განვითარებული მოვლენების შედეგად ქვეყნის

მშპ წინა წელთან შედარებით გაიზარდა 6 მლრდ. დოლარით და შეადგინა 24.6 მლრდ. დოლარი.

დიაგრამა 1.

ერთ სულ მოსახლეზე მშპ. საქართველოში ერთ სულ მოსახლეზე მშპ აშშ დოლარებში 2019 წელს იყო 4 696.2, ხოლო 2020 წელს შემცირდა 4 255.7 დოლარამდე. მომდევნო წლებში მთლიანი შიდა პროდუქტი ერთ სულ მოსახლეზე გაანგარიშებით გაიზარდა 2021 წელს 5 023.2 დოლარამდე, ხოლო 2022 წელს წინასწარი მონაცემებით შეადგინა 6 671.9 დოლარი ანუ წინა წელთან შედარებით ზრდამ შეადგინა 32.8 პროცენტი.

საქართველოს მშპ ერთ სულ მოსახლეზე PPP-ის მიხედვით 2019 წელს შეადგენდა 14 989.26 დოლარს. 2020 წელს შემცირდა და შეადგენდა 13 966.33 დოლარი, 2021 წელს გაიზარდა 15 486.66 დოლარამდე, ხოლო 2022 წელს გაიზარდა 17 034.29 დოლარამდე.

მშპ ქვეყნის რეგიონების მიხედვით. მთლიანი შიდა პროდუქტის განაწილება მხარეების მიხედვით მოცემულია ქვემოთ მოყვანილ დიაგრამა 2-ში, დროებით ოკუპირებული სამაჩაბლოს რეგიონის მთლიანი შიდა პროდუქტი არ არის ასახული დიაგრამაზე ვინაიდან მის მნიშვნელობა არ აღემატება 1 პროცენტს.

დიაგრამიდან ჩანს, რომ ქვეყნის მთლიანი შიდა პროდუქტის თითქმის ნახევარი იქმნება დედაქალაქში, რომელიც შეადგენდა 2019 წელს 7.8 მლრდ დოლარი, ხოლო 2021 წლისთვის გაიზარდა 3.8 პროცენტით და შეადგინა 8.1 მლრდ. დოლარი. ქვეყნის მეორე მსხვილი რეგიონი მშპ-ის მიხედვით არის აჭარის არ რომელზეც მოდიოდა 2019 წელს 1.6 მლრდ. დოლარი, რომელიც 2021 წლისთვის თითქმის იმავე დონეზე დარჩა. 2019 წელს სიდიდით მესამე რეგიონი იყო იმერეთი, რომლის მშპ შეადგენდა 1.3 მლრდ. დოლარს, ხოლო 2021 წლისთვის გაიზარდა 13.6 პროცენტით და შეადგინა 1.5 მლრდ. დოლარი. მშპ სიდიდის მიხედვით

შემდგომი არის ქვემო ქართლის რეგიონი რომლის ოდენობამ 2019 წელს შეადგინა 1.1 მლრდ. დოლარი, რომელიც 2021 წლისთვის გაიზარდა 18.9 პროცენტით და შეადგინა 1.4 მლრდ. დოლარი. სამეგრელო-ზემო სვანეთის რეგიონის მშპ 2019 წელს შეადგენდა 0.87 მლრდ. დოლარს, ხოლო 2021 წლისათვის გაიზარდა 6.7 პროცენტი და შეადგინა 0.93 მლრდ. დოლარი. 2019 წელს კახეთის რეგიონის მშპ შეადგენდა 0.77 მლრ. დოლარს, ხოლო 2021 წელს გაიზარდა 10.5 პროცენტით და შეადგინა 0.85 მლრდ. დოლარი. 2019 წელს შიდა ქართლის რეგიონის მშპ შეადგენდა 0.6 მლრ. დოლარს, ხოლო 2021 წელს გაიზარდა 7.5 პროცენტით და შეადგინა 0.64 მლრდ. დოლარი. 2019 წლის მაჩვენებლებით ქვეყნის მასშტაბით სიდიდის მიხედვით შემდეგი რეგიონია ოკუპირებული აფხაზეთის არ 0.53 მლრდ. დოლარი, რომელიც 2021 წლისთვის გაიზარდა 6.8 პროცენტით და შეადგინა 0.57 მლრდ. დოლარი. შემდეგი რეგიონი არის სამცხე-ჯავახეთი, რომლის მშპ-ი იყო 0.5 მლრდ. დოლარი, რაც 2021 წლისთვის გაიზარდა 9.3 პროცენტით და შეადგინა 0.55 მლრდ. დოლარი. მცხეთა-მთიანეთის რეგიონის მშპ შეადგენდა 2019 წელს 0.37 მლრდ. დოლარს, ხოლო 2021 წელს გაიზარდა 8.9 პროცენტით და შეადგინა 0.4 მლრდ. დოლარი. გურიის რეგიონის მშპ შეადგენდა 2019 წელს 0.25 მლრდ. დოლარს, ხოლო 2021 წელს გაიზარდა 9.8 პროცენტით და შეადგინა 0.28 მლრდ. დოლარი. რაჭა-ლეჩხუმი და ქვემო სვანეთის რეგიონის მშპ 2019 წელს იყო 92.9 მლნ. დოლარი, ხოლო 2021 წელს 94.4 მლნ დოლარი.

მთლიანი შიდა პროდუქტი ერთ სულ მოსახლეზე რეგიონების მიხედვით. მშპ ერთ სულზე განაწილება ქვეყნის რეგიონების მიხედვით 2019 წელს მერყეობდა 6.6 -2.2 ათასი დოლარის ფარგლებში. აქ შეიძლება გამოვყოთ 3 ჯგუფი: პირველ ჯგუფში შედის რეგიონები რომელთა მშპ ერთ სულ მოსახლეზე მეტია 5 ათას დოლარზე, აქ შედის დედაქალაქი თბილისი 6 648 დოლარით. მეორე ჯგუფში შედის, რეგიონები რომელთა მშპ ერთ სულ მოსახლეზე შეადგენს 3 ათასიდან 5 ათას დოლარამდე, ასეთი ოთხი რეგიონია: აჭარის არ, მცხეთა მთიანეთის რეგიონი, სამცხე-ჯავახეთის რეგიონი და რაჭა-ლეჩხუმი და ქვემო სვანეთი ამ ჯგუფის მთლიანი შიდა პროდუქტი ერთ სულ მოსახლეზე გაანგარიშებით შესაბამისად შეადგენდა: 4 430.1; 3 948.6; 3 295.1 და 3 160.6 დოლარი, ხოლო მესამე ჯგუფში შედის რეგიონები რომელთა მშპ ერთ სულ მოსახლეზე შეადგენს 3 ათას დოლარზე ნაკლებს. 2019 წლისთვის ასეთი რეგიონების რაოდენობა შეადგენდა 7 რეგიონს: სამეგრელო ზემო სვანეთი 2 788.9 დოლარით; შიდა ქართლი- 2 351.2; გურია - 2 360; ქვემო ქართლი -2 639.9; კახეთი - 2 493; იმერეთი - 2 633.8; და დროებით ოკუპირებული აფხაზეთის არ მშპ 2 227.5 დოლარი.

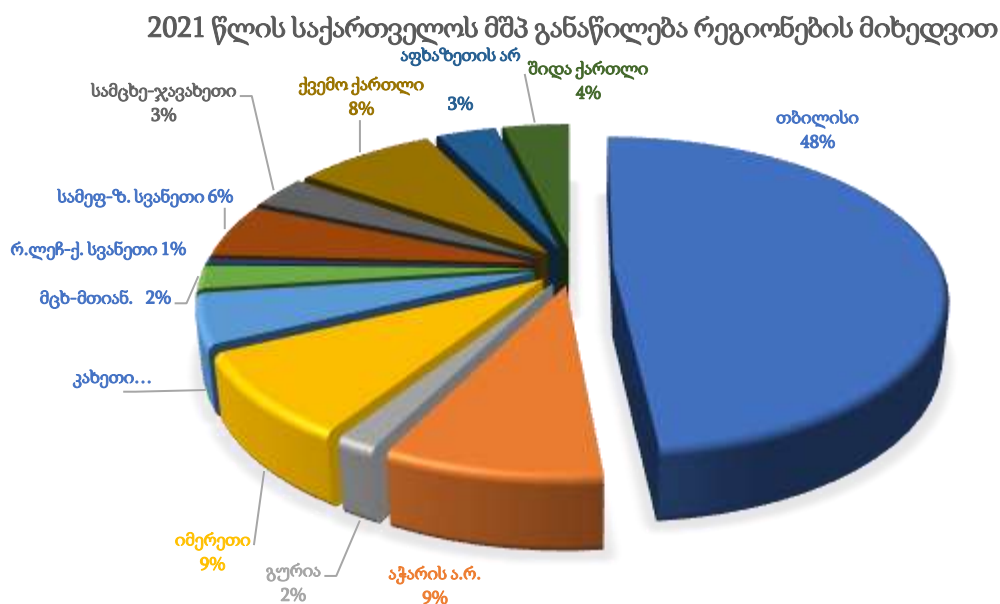
2020 წლისთვის თითქმის ყველა რეგიონში ადგილი ქონდა ერთ სულ მოსახლეზე მშპ შემცირებას გარდა სამეგრელო-ზემო სვანეთის რეგიონისა სადაც ადგილი ქონდა ერთ სულ მოსახლეზე მშპ ზრდას.

2021 წლისთვის ერთ სულ მოსახლეზე მშპ ზრდას ქონდა ადგილი ქვეყნის ყველა რეგიონში და მოხდა აგრეთვე მნიშვნელოვანი ფაქტი ჯგუფიდან ჯგუფში გადასვლა დადებითი კუთხით, კერძოდ მეორე ჯგუფის რაოდენობა ოთხიდან გაიზარდა შვიდამდე, რაც მეტყველებს იმაზე რომ ქვეყნის რეგიონების მნიშვნელოვან ნაწილში მოხდა შემოსავლების ზრდა. ჯგუფების მიხედვით ასეთი მდგომარეობაა: პირველ ჯგუფში სადაც ერთი სუბიექტი შედის დედაქალაქი მშპ ერთ სულ მოსახლეზე გაიზარდა და შეადგინა - 6 788.9 დოლარი; მეორე ჯგუფში სადაც შედის შვიდი რეგიონი 2019 წელთან შედარებით 2021 წელს მესამე ჯგუფიდან ამოვიდა სამი რეგიონი, კერძოდ აჭარის არ-ში მშპ ერთ სულ მოსახლეზე შემცირდა უმნიშვნელოდ და შეადგინა 4 246.0 დოლარი, მცხეთა მთიანეთის რეგიონში გაიზარდა 4 331.3 დოლარამდე. იმერეთის რეგიონში გაიზარდა 17.9 პროცენტით და შეადგინა 3 106.9 დოლარი. რაჭა-ლეჩხუმისა და ქვემო სვანეთის რეგიონში გაიზარდა 6.5 პროცენტით და შეადგინა 3 365,8 დოლარი. სამეგრელო-ზემო სვანეთის რეგიონში ზრდამ შეადგინა 9.8% და მიაღწია 3 062.8 დოლარს. სამცხე-ჯავახეთის რეგიონში ერთ სულ მოსახლეზე მშპ-ი გაიზარდა 11.8 პროცენტით და შეადგინა 3 684.7 დოლარი. ქვემო ქართლში გაიზარდა 18.2 პროცენტით და შეადგინა 3 120.8 დოლარი.

რაც შეეხება მესამე ჯგუფს აქ სუბიექტების რაოდენობა შემცირდა სამი ერთეულით და შეადგინა ოთხი რეგიონი ამ რეგიონს პირობითად შეიძლება ვუწოდოთ დეპრესიული რეგიონები მათ შორის არის დროებით ოკუპირებული აფხაზეთის არ, რომელშიც მშპ ერთ სულ მოსახლეზე ყველაზე ნაკლებია და შეადგენს 2 368.7 დოლარს. გურიის რეგიონში მშპ ერთ სულ მოსახლეზე 2019 წელთან შედარებით გაიზარდა 12.4 პროცენტით და შეადგინა 2 653.2 დოლარი. კახეთის რეგიონში გაიზარდა 11.9 პროცენტით და შეადგინა 2 791.1 დოლარი. შიდა ქართლში გაიზარდა 9.2 პროცენტით და შეადგინა 2 568.2 დოლარი.

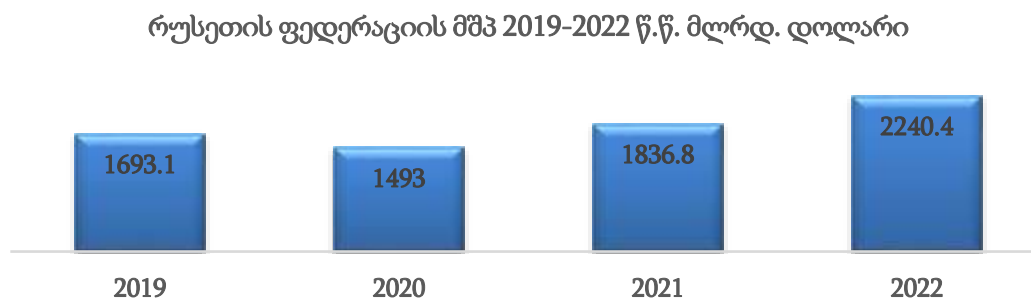
ზემოთ აღნიშნული ანალიზმა აჩვენა რომ ქვეყნის მოსახლეობა არ აქვთ შედარებით თანაბარი შემოსავლების მიღების შესაძლებლობა, რაც განპირობებულია მთავრობის მიერ განხორციელებული არაკომპეტენტური ეკონომიკური პოლიტიკით. როგორც ვხედავთ დედაქალაქის ერთ სულ მოსახლეზე მშპ-ი ორჯერ და უფრო მეტად აღემატება უმრავლესობა რეგიონების აღნიშნული მაჩვენებელს.

დიაგრამა 2.

რუსეთის ფედერაციის მთლიანი შიდა პროდუქტი. რგ მშპ 2019 წელს იყო 1 693.1 მლრდ. დოლარი, 2020 წელს შემცირდა 1493.0 მლრდ. დოლარამდე, ხოლო მომდევნო 2021 წლისთვის გაიზარდა 23.0 პროცენტით, ხოლო 2022 წელს რუსეთის მიერ უკრაინაში განხორციელებული ომიის გამო გამოწვეული ნავთობზე და გაზზე ფასების ზრდამ განაპირობა რუსეთის მშპ ზრდა 2 240.4 მლრდ. დოლარამდე.

დიაგრამა 3.

ერთ სულ მოსახლეზე მშპ. რგ ერთ სულ მოსახლეზე მშპ აშშ დოლარებში 2019 წელს იყო 9 958.47, ხოლო 2020 წლისთვის შემცირდა 9 714.38 დოლარამდე. თუმცა 2021 წელს ისევ

გაიზარდა 6.0 პროცენტით და შეადგინა 10 301.67 დოლარი. მომდევნო წელს მთლიანი შიდა პროდუქტი ერთ სულ მოსახლეზე შემცირდა 2.2 პროცენტით და შეადგინა 10 078.9 დოლარი.

რფ მშპ ერთ სულ მოსახლეზე PPP-ის მიხედვით 2019 წელს შეადგენდა 27 254.57 დოლარს. 2020 წელს შემცირდა 2.5 პროცენტით და შეადგენდა 26 586.55 დოლარი, 2021 წელს მშპ ერთ სულ მოსახლეზე გაიზარდა 6.0 პროცენტით და შეადგინა 28 193.83 დოლარი. მომდენი წელს აღნიშნული მაჩვენებელი შემცირდა 2.1 პროცენტით და შეადგინა 27 584.17 დოლარი.

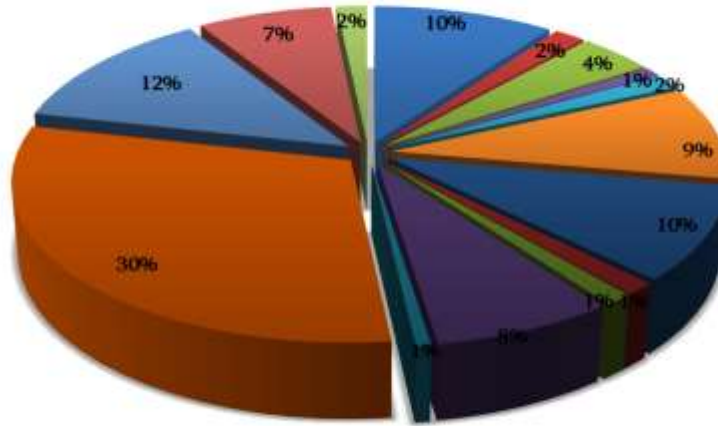
ინგუშეთის რესპუბლიკის მშპ. რესპუბლიკის მთლიანი შიდა პროდუქტი აშშ-ს დოლარებში შეადგენდა 2019 წელს 0.98 მლრდ. დოლარს, რომელიც 2020 წლისთვის შემცირდა 15% და შეადგინა 0.83 მლრდ. დოლარი. შემცირების ტენდენციას ადგილი ქონდა შემდეგ წელსაც და წინა წელთან შედარებით 2.4 % შემცირდა და შეადგინა 0.81 მლრდ. დოლარი.

ინგუშეთის რესპუბლიკის მშპ ერთ სულ მოსახლეზე. 2019 წლისთვის ინგუშეთის მშპ ერთ სულზე გაანგარიშებით აშშ დოლარებში შეადგენდა 2 273.8 დოლარს. საკვლევი მაჩვენებლები 2020 წლისთვის წინა წელთან შედარებით შემცირდა 15.5 პროცენტით და შეადგინა 1 920.8 დოლარი. 2021 წელს წინა წელთან შედარებით ერთ სულ მოსახლეზე მშპ გაიზარდა 5.3 პროცენტით და შეადგინა 2 017.5 დოლარი.

ქვეყნის საშუალო მაჩვენებელთან მიმართებაში ინგუშეთის მშპ ერთ სულ მოსახლეზე გაანგარიშებით შეადგენდა 2019 წელს 22.8%. ხოლო იგივე მაჩვენებელი 2020 წელს იყო 19.8%. 2021 წელს კი შეადგინა 20.0 %.

დიაგრამა 3.

ინგუშეთის მშპ დარგობრივი სტრუქტურა 2021 წ. %

ინგუშეთის რესპუბლიკის მშპ დარგობრივ სტრუქტურაში ყველაზე მაღალი ხვედრითი წილით 30%-ით წარმოდგენილია სახელმწიფო მმართველობა და თავდაცვა; განათლება - 12%. სოფლის, სატყეო მეურნეობა, ნადირობა, თევჭერა და მეთევზეობა და საბითუმო და საცალო ვაჭრობა ავტომობილებისა და მოტოციკლების რემონტი - 10-10%. მშენებლობა - 9%, უძრავ ქონებასთან დაკავშირებული საქმიანობა 8%. ჯანდაცვა და სოციალური მომსახურების საქმიანობა 7%, დამამუშავებელი მრეწველობა - 4%. სასარგებლო წიაღირსეულის მოპოვება და კულტურის, სპორტის, დასვენებისა და გართობის ორგანიზაციის საქმიანობის სფეროში 2-2%. ელექტროენერგიით, გაზით და ორთქლით უზრუნველყოფა; ჰაერის კონდიცირება, წყალმომარაგება; წყალარინება, ნარჩენების შეგროვების და უტილიზაციის ორგანიზება, საქმიანობა დანაგვიანების ლიკვიდაციაზე; ტრანსპორტი და დასაწყობება; ინფორმაციის და კავშირგაბმულობის სფეროში საქმიანობა; ადმინისტრაციული და თანამდევი დამატებითი მომსახურების საქმიანობები 1-1% დანარჩენი საქმიანობის სფეროების ხვედრითი წილი ნაკლებია ერთ პროცენტზე.

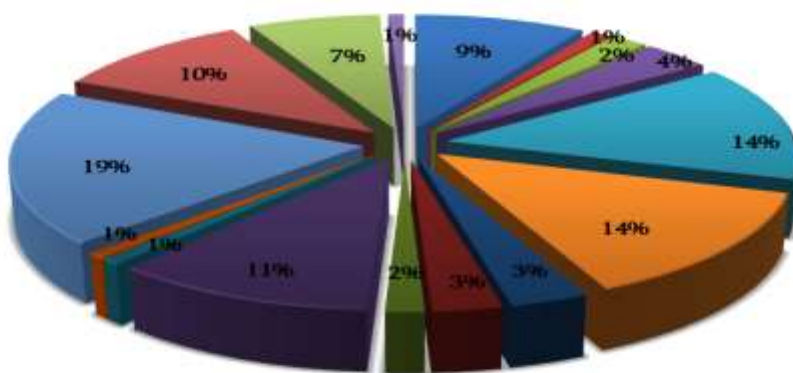
ჩეჩნეთის რესპუბლიკის მშპ. რესპუბლიკის მთლიანი შიდა პროდუქტი აშშ-ს დოლარებში შეადგენდა 2019 წელს 3.4 მლრდ. დოლარს, რომელიც 2020 წლისთვის შემცირდა 8.8% და შეადგინა 3.1 მლრდ. დოლარი. მომდევნო წელს თითქმის არ შეცვლილა აღნიშნული მაჩვენებელი და იმავე დონეზე დარჩა.

ჩეჩნეთის რესპუბლიკის მშპ ერთ სულ მოსახლეზე. 2019 წლისთვის ჩეჩნეთის რესპუბლიკის მშპ ერთ სულზე გაანგარიშებით აშშ დოლარებში შეადგენდა 2 547.7 დოლარს. საკვლევი მაჩვენებლები 2020 წლისთვის წინა წელთან შედარებით შემცირდა 7.9 პროცენტით და შეადგინა 2 345.6 დოლარი. 2021 წელს წინა წელთან შედარებით ერთ სულ მოსახლეზე მშპ გაიზარდა 2.9 პროცენტით და შეადგინა 2 414.9 დოლარი.

ქვეყნის საშუალო მაჩვენებელთან მიმართებაში ჩეჩნეთის რესპუბლიკის მშპ ერთ სულ მოსახლეზე გაანგარიშებით შეადგენდა 2019 წელს 25.5%. ხოლო იგივე მაჩვენებელი 2020 წელს იყო 24.1%. 2021 წელს კი შეადგინა 23.4 %.

დიაგრამა 4.

ჩეჩნეთის რესპუბლიკის მშპ დარგობრივი სტრუქტურა 2021წ.%

ჩეჩნეთის რესპუბლიკის მშპ დარგობრივ სტრუქტურაში ყველაზე მაღალი ხვედრითი წილით 19%-ით წარმოდგენილია სახელმწიფო მმართველობა და თავდაცვა; შემდეგ მოდის მშენებლობა და საბითუმო და საცალო ვაჭრობას; ავტომობილებისა და მოტოციკლების რემონტი - 14-14%, უძრავ ქონებასთან დაკავშირებული საქმიანობა 11%, განათლება - 10%, სოფლის, სატყეო მეურნეობა, ნადირობა, თევჭერა და მეთევზეობა - 9%, ჯანდაცვა და სოციალური მომსახურების საქმიანობა 7%, ელექტროენერგიით, გაზით და ორთქლით უზრუნველყოფა; ჰაერის კონდიცირება -4%, ტრანსპორტი და დასაწყობება; და

სასტუმროებისა და საზოგადოებრივი კვების ობიექტების საქმიანობა 3-3%, დამამუშავებელი მრეწველობა და ინფორმაციის და კავშირგაბმულობის სფეროში საქმიანობა 2-2%, სასარგებლო წიაღისეულის მოპოვება და კულტურის, სპორტის, დასვენებისა და გართობის ორგანიზაციის საქმიანობის სფეროში; ადმინისტრაციული და თანამდევნი დამატებითი მომსახურების საქმიანობები და პროფესიული, სამეცნიერო და ტექნიკური საქმიანობა 1-1%. დანარჩენი საქმიანობის სფეროების ხვედრითი წილი ნაკლებია ერთ პროცენტზე.

ჩრდილოეთ ოსეთის რესპუბლიკის მშპ. რესპუბლიკის მთლიანი შიდა პროდუქტი აშშ-ს დოლარებში შეადგენდა 2019 წელს 2.3 მლრდ. დოლარს, რომელიც 2020 წლისთვის შემცირდა 10.4% და შეადგინა 2.1 მლრდ. დოლარი. მომდევნო წელს ადგილი ქონდა მცირედი ზრდა და მაჩვენებელმა მიაღწია 2.2 მლრდ. დოლარს.

ჩრდილოეთ ოსეთის რესპუბლიკის მშპ ერთ სულ მოსახლეზე. 2019 წლისთვის ჩრდილოეთ ოსეთის მშპ ერთ სულზე გაანგარიშებით აშშ დოლარებში შეადგენდა 3 845.5 დოლარს. საკვლევი მაჩვენებლები 2020 წლისთვის წინა წელთან შედარებით შემცირდა 7.1 პროცენტით და შეადგინა 3 573.2 დოლარი. 2021 წელს წინა წელთან შედარებით ერთ სულ მოსახლეზე მშპ გაიზარდა 11.4 პროცენტით და შეადგინა 3 983.2 დოლარი.

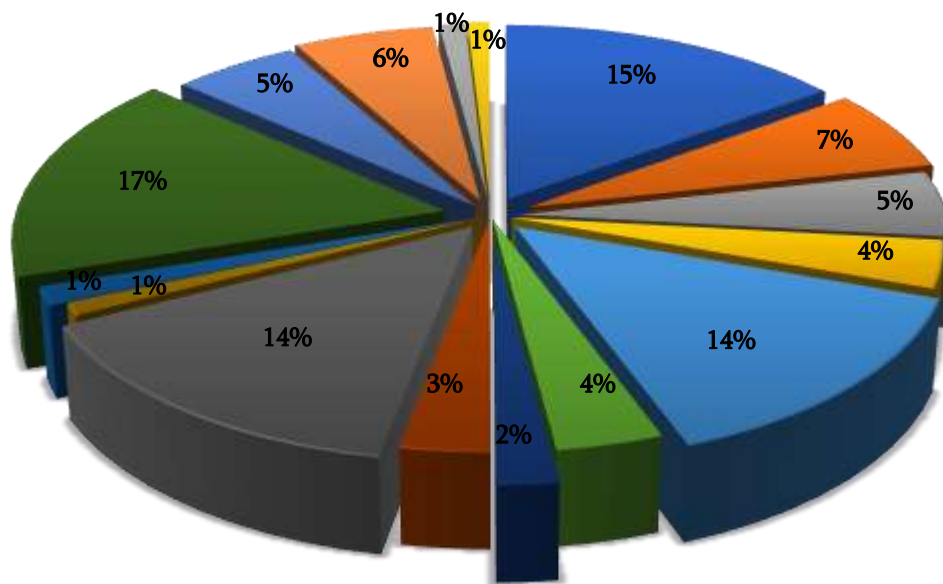
ქვეყნის საშუალო მაჩვენებელთან მიმართებაში ჩრდილოეთ ოსეთის მშპ ერთ სულ მოსახლეზე გაანგარიშებით შეადგენდა 2019 წელს 38.6%. ხოლო იგივე მაჩვენებელი 2020 წელს იყო 36.7%. 2021 წელს კი შეადგინა 38.6 %.

ჩრდილოეთ ოსეთის რესპუბლიკის მშპ დარგობრივ სტრუქტურაში ყველაზე მაღალი ხვედრითი წონით 17%-ით წარმოდგენილია სახელმწიფო მმართველობა და თავდაცვა; შემდეგ მოდის სოფლის, სატყეო მეურნეობა, ნადირობა, თევზჭერა და მეთევზეობა - 15%, საბითუმო და საცალო ვაჭრობას; ავტომობილებისა და მოტოციკლების რემონტი და უძრავ ქონებასთან დაკავშირებული საქმიანობა 14-14%, დამამუშავებელი მრეწველობა - 7%, ჯანდაცვა და სოციალური მომსახურების საქმიანობა 6%, განათლება; ელექტროენერგიით, გაზით და ორთქლით უზრუნველყოფა; ჰაერის კონდიცირება 5- 5%, მშენებლობა და ტრანსპორტი და დასაწყობება 4-4%, ინფორმაციის და კავშირგაბმულობის სფეროში საქმიანობა -3%, სასტუმროებისა და საზოგადოებრივი კვების ობიექტების საქმიანობა -2%, კულტურის, სპორტის, დასვენებისა და გართობის ორგანიზაციის საქმიანობის სფეროში;

ადმინისტრაციული და თანამდევნი დამატებითი მომსახურების საქმიანობები და პროფესიული, სამეცნიერო და ტექნიკური საქმიანობა და სხვადასხვა სახის მომსახურების შეთავაზება 1—1%, დანარჩენი საქმიანობის სფეროების ხვედრითი წილი ნაკლებია ერთ პროცენტზე.

დიაგრამა 5.

ჩრდილოეთ ოსეთის რესპუბლიკის მშპ დარგობრივი სტრუქტურა 2021 წ.
%

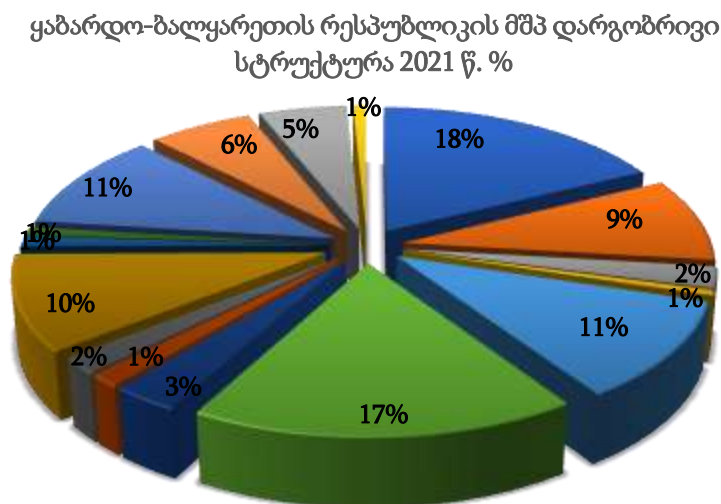
ყაზარდო-ბალყარეთის რესპუბლიკის მშპ. რესპუბლიკის მთლიანი შიდა პროდუქტი აშშ-ს დოლარებში შეადგენდა 2019 წელს 2.4 მლრდ. დოლარს, რომელიც 2020 წლისთვის შემცირდა 12.5% და შეადგინა 2.1 მლრდ. დოლარი. მომდევნო წელს ადგილი ქონდა მცირედი ზრდა და მაჩვენებელმა მიაღწია 2.2 მლრდ. დოლარს.

ყაზარდო-ბალყარეთის რესპუბლიკის მშპ ერთ სულ მოსახლეზე. 2019 წლისთვის ყაზარდო-ბალყარეთის მშპ ერთ სულზე გაანგარიშებით აშშ დოლარებში შეადგენდა 3 061.0 დოლარს. საკვლევი მაჩვენებლები 2020 წლისთვის წინა წელთან შედარებით შემცირდა 6.1

პროცენტით და შეადგინა 2 873.0 დოლარი. 2021 წელს წინა წელთან შედარებით ერთ სულ მოსახლეზე მშპ გაიზარდა 8.4 პროცენტით და შეადგინა 3 111.4 დოლარი.

ქვეყნის საშუალო მაჩვენებელთან მიმართებაში ყაბარდო-ბალყარეთის მშპ ერთ სულ მოსახლეზე გაანგარიშებით შეადგენდა 2019 წელს 30.7%. ხოლო იგივე მაჩვენებელი 2020 წელს იყო 29.2%. 2021 წელს კი შეადგინა 30.2 %.

დიაგრამა 6.

ყაბარდო-ბალყარეთის რესპუბლიკის მშპ დარგობრივ სტრუქტურაში ყველაზე მაღალი ხვედრითი წონით 18%-ით წარმოდგენილია სოფლის, სატყეო მეურნეობა, ნადირობა, თევჭერა და მეთევზეობა, შემდეგ მოდის საბითუმო და საცალო ვაჭრობას; ავტომობილებისა და მოტოციკლების რემონტი 17%. მშენებლობა და სახელმწიფო მმართველობა და თავდაცვა -11-11%. უძრავ ქონებასთან დაკავშირებული საქმიანობა 10%, დამამუშავებელი მრეწველობა - 9%, განათლება - 6%, ჯანდაცვა და სოციალური მომსახურების საქმიანობა 5%, ტრანსპორტი და დასაწყობება 3%, ელექტროენერგიით, გაზით და ორთქლით უზრუნველყოფა; ჰაერის კონდიცირება და ინფორმაციის და კავშირგაბმულობის სფეროში საქმიანობა -2-2%, წყალმომარაგება; წყალარინება, ნარჩენების შეგროვების და უტილიზაციის ორგანიზება, საქმიანობა დანაგვიანების ლიკვიდაციაზე; სასტუმროებისა და საზოგადოებრივი კვების

ობიექტების საქმიანობა; ადმინისტრაციული და თანამდევნი დამატებითი მომსახურების საქმიანობები; პროფესიული, სამეცნიერო და ტექნიკური საქმიანობა და კულტურის, სპორტის, დასვენებისა და გართობის ორგანიზაციის საქმიანობის სფეროში 1—1%, დანარჩენი საქმიანობის სფეროების ხვედრითი წილი ნაკლებია ერთ პროცენტზე.

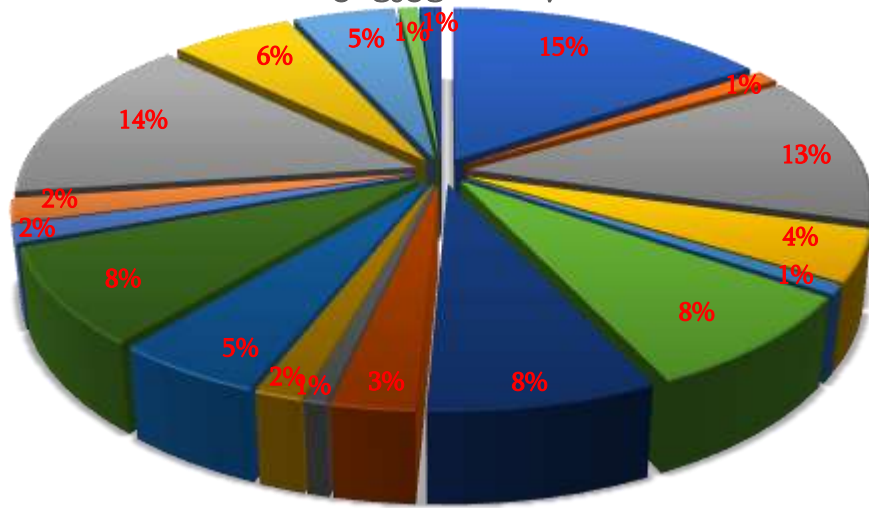
ყარაჩაი-ჩერქეზეთის რესპუბლიკის მშპ. რესპუბლიკის მთლიანი შიდა პროდუქტი აშშ-ს დოლარებში შეადგენდა 2019 წელს 1.2 მლრდ. დოლარს, რომელიც 2020 წლისთვის შემცირდა 12.5% და შეადგინა 1.05 მლრდ. დოლარი. მომდევნო წელს ადგილი ქონდა მცირედი ზრდა და მაჩვენებელმა მიაღწია 1.16 მლრდ. დოლარს.

ყარაჩაი-ჩერქეზეთის რესპუბლიკის მშპ ერთ სულ მოსახლეზე. 2019 წლისთვის ყარაჩაი-ჩერქეზეთის მშპ ერთ სულზე გაანგარიშებით აშშ დოლარებში შეადგენდა 3 039.3 დოლარს. საკვლევი მაჩვენებლები 2020 წლისთვის წინა წელთან შედარებით შემცირდა 6.6 პროცენტით და შეადგინა 2 837.9 დოლარი. 2021 წელს წინა წელთან შედარებით ერთ სულ მოსახლეზე მშპ გაიზარდა 12.6 პროცენტით და შეადგინა 3 195.6 დოლარი.

ქვეყნის საშუალო მაჩვენებელთან მიმართებაში ყარაჩაი-ჩერქეზეთის მშპ ერთ სულ მოსახლეზე გაანგარიშებით შეადგენდა 2019 წელს 30.5%. ხოლო იგივე მაჩვენებელი 2020 წელს იყო 29.2%. 2021 წელს კი შეადგინა 31.0 %.

დიაგრამა 7.

ყარაჩაი-ჩერქეზეთის რესპუბლიკის მშპ დარგობრივი
სტრუქტურა 2021 წ. %

ყარაჩაი-ჩერქეზეთის რესპუბლიკის მშპ დარგობრივ სტრუქტურაში ყველაზე მაღალი ხვედრითი წილით 15%-ით წარმოდგენილია სოფლის, სატყეო მეურნეობა, ნადირობა, თევჭერა და მეთევზეობა, შემდეგ მოდის სახელმწიფო მმართველობა და თავდაცვა -14%. დამამუშავებელი მრეწველობა -13%, მშენებლობა; საბითუმო და საცალო ვაჭრობას; ავტომობილებისა და მოტოციკლების რემონტი; უძრავ ქონებასთან დაკავშირებული საქმიანობა 8-8%, განათლება - 6%, ჯანდაცვა და სოციალური მომსახურების საქმიანობა, საფინანსო და სადაზღვეო საქმიანობა 5-5%, ელექტროენერგიით, გაზით და ორთქლით უზრუნველყოფა; ჰაერის კონდიცირება -4%, ტრანსპორტი და დასაწყობება 3%, ინფორმაციის და კავშირგაბმულობის სფეროში საქმიანობა, ადმინისტრაციული და თანამდევნი დამატებითი მომსახურების საქმიანობები; პროფესიული, სამეცნიერო და ტექნიკური საქმიანობა 2-2%, სასარგებლო წიაღისეულის მოპოვება, წყალმომარაგება; წყალარინება, ნარჩენების შეგროვების და უტილიზაციის ორგანიზება, საქმიანობა დანაგვიანების ლიკვიდაციაზე; კულტურის, სპორტის, დასვენებისა და გართობის ორგანიზაციის საქმიანობის სფეროში სხვადასხვა სახის მომსახურების შეთავაზება 1-1%. დანარჩენი საქმიანობის სფეროების ხვედრითი წილი ნაკლებია ერთ პროცენტზე.

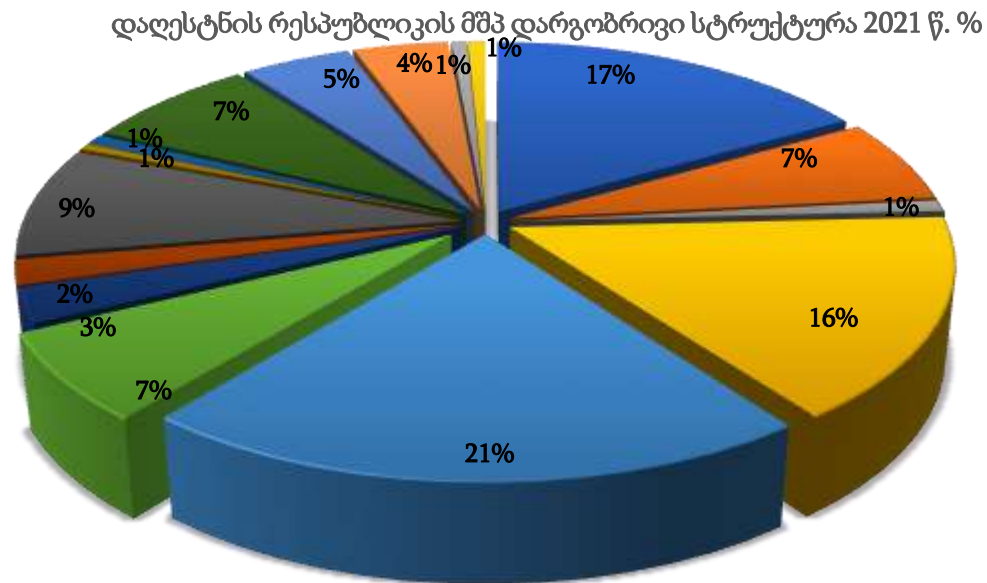
დაღესტნის რესპუბლიკის მშპ. რესპუბლიკის მთლიანი შიდა პროდუქტი აშშ-ს დოლარებში შეადგენდა 2019 წელს 10.04 მლრდ. დოლარს, რომელიც 2020 წლისთვის შემცირდა 10.6% და შეადგინა 8.97 მლრდ. დოლარი. მომდევნო წელს ადგილი ქონდა მცირედი ზრდა და მაჩვენებელმა მიაღწია 9.02 მლრდ. დოლარს.

დაღესტნის რესპუბლიკის მშპ ერთ სულ მოსახლეზე. 2019 წლისთვის დაღესტნის მშპ ერთ სულზე გაანგარიშებით აშშ დოლარებში შეადგენდა 3 564.7 დოლარს. საკვლევი მაჩვენებლები 2020 წლისთვის წინა წელთან შედარებით შემცირდა 7.7 პროცენტით და შეადგინა 3 288.8 დოლარი. 2021 წელს წინა წელთან შედარებით ერთ სულ მოსახლეზე მშპ გაიზარდა 6.9პროცენტით და შეადგინა 3 517.7 დოლარი.

ქვეყნის საშუალო მაჩვენებელთან მიმართებაში დაღესტნის მშპ ერთ სულ მოსახლეზე გაანგარიშებით შეადგენდა 2019 წელს 35.7%. ხოლო იგივე მაჩვენებელი 2020 წელს იყო 33.8%. 2021 წელს კი შეადგინა 34.1%.

დაღესტნის რესპუბლიკის მშპ დარგობრივ სტრუქტურაში ყველაზე მაღალი ხვედრითი წონით 21%-ით წარმოდგენილია საბითუმო და საცალო ვაჭრობას; ავტომობილებისა და მოტოციკლების რემონტი; უძრავ ქონებასთან დაკავშირებული საქმიანობა, შემდეგ მოდის სოფლის, სატყეო მეურნეობა, ნადირობა, თევჭერა და მეთევზეობა, სახელმწიფო მმართველობა და თავდაცვა -17%, მშენებლობა-16%, უძრავ ქონებასთან დაკავშირებული საქმიანობა -9%, დამამუშავებელი მრეწველობა, ტრანსპორტი და დასაწყობება, სახელმწიფო მმართველობა და თავდაცვა; სოციალური უზრუნველყოფა -7 – 7%, განათლება - 5%, ჯანდაცვა და სოციალური მომსახურების საქმიანობა-4%, სასტუმროებისა და საზოგადოებრივი კვების ობიექტების საქმიანობა-3%, ინფორმაციის და კავშირგაბმულობის სფეროში საქმიანობა - 2%, ელექტროენერგიით, გაზით და ორთქლით უზრუნველყოფა; ჰაერის კონდიცირება, ადმინისტრაციული და თანამდევი დამატებითი მომსახურების საქმიანობები; პროფესიული, სამეცნიერო და ტექნიკური საქმიანობა, კულტურის, სპორტის, დასვენებისა და გართობის ორგანიზაციის საქმიანობის სფეროში, სხვადასხვა სახის მომსახურების შეთავაზება, 1-1%, დანარჩენი საქმიანობის სფეროების ხვედრითი წილი ნაკლებია ერთ პროცენტზე.

დიაგრამა 8.

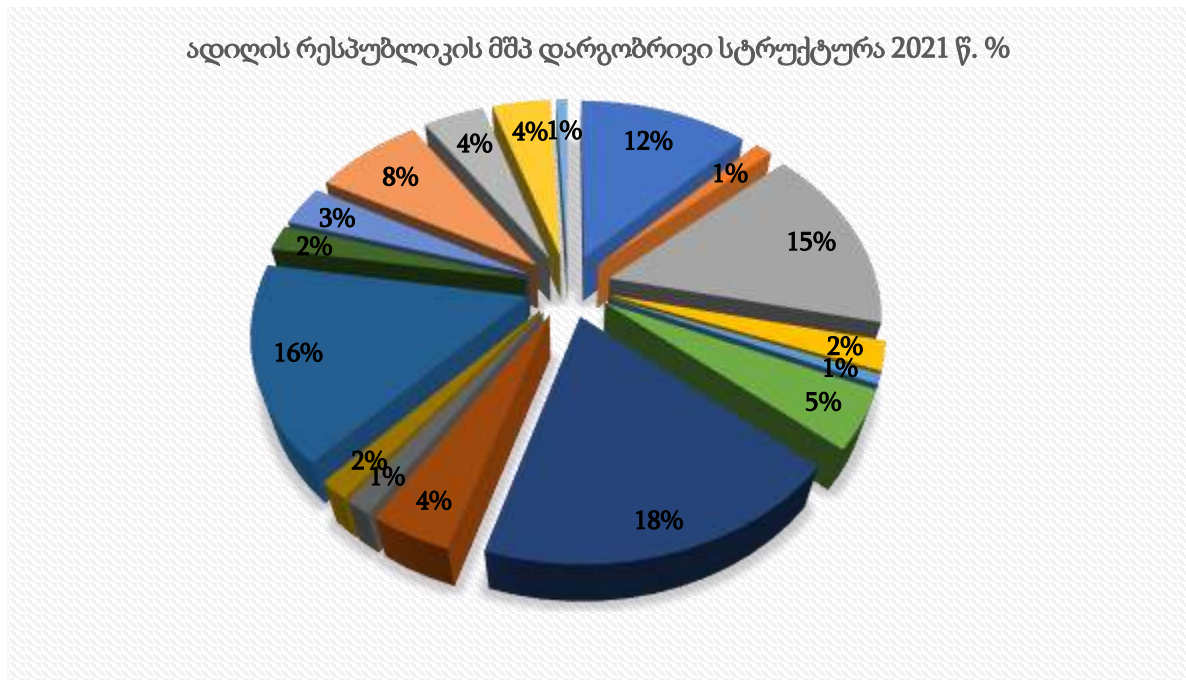
ადილის რესპუბლიკის მშპ. რესპუბლიკის მთლიანი შიდა პროდუქტი აშშ-ს დოლარებში შეადგენდა 2019 წელს 1.73 მლრდ. დოლარს, რომელიც 2020 წლისთვის შემცირდა 7.5% და შეადგინა 1.60 მლრდ. დოლარი. მომდევნო წელს ადგილი ქონდა მცირედი ზრდა და მაჩვენებელმა მიაღწია 1.64 მლრდ. დოლარს.

ადილის რესპუბლიკის მშპ ერთ სულ მოსახლეზე. 2019 წლისთვის ადილის მშპ ერთ სულზე გაანგარიშებით აშშ დოლარებში შეადგენდა 4 421.8 დოლარს. საკვლევი მაჩვენებლები 2020 წლისთვის წინა წელთან შედარებით შემცირდა 3.2 პროცენტით და შეადგინა 4 277.2 დოლარი. 2021 წელს წინა წელთან შედარებით ერთ სულ მოსახლეზე მშპ გაიზარდა 16.4 პროცენტით და შეადგინა 4 979.0 დოლარი.

ქვეყნის საშუალო მაჩვენებელთან მიმართებაში ადილის მშპ ერთ სულ მოსახლეზე გაანგარიშებით შეადგენდა 2019 წელს 44.4%. ხოლო იგივე მაჩვენებელი 2020 წელს იყო 44.0%. 2021 წელს კი შეადგინა 48.3 %.

ადილის რესპუბლიკის მშპ დარგობრივ სტრუქტურაში ყველაზე მაღალი ხვედრითი წონით 18%-ით წარმოდგენილია საბითუმო და საცალო ვაჭრობას; ავტომობილებისა და მოტოციკლების რემონტი; უძრავ ქონებასთან დაკავშირებული საქმიანობა, შემდეგ მოდის

დიაგრამა 9.

უძრავ ქონებასთან დაკავშირებული საქმიანობა -16%, დამამუშავებელი მრეწველობა - 15%, სოფლის, სატყეო მეურნეობა, ნადირობა, თევჭერა და მეთევზეობა - 12%, სახელმწიფო მმართველობა და თავდაცვა, სოციალური უზრუნველყოფა - 8%, მშენებლობა-5%, ტრანსპორტი და დასაწყობება, ჯანდაცვა და სოციალური მომსახურების საქმიანობა, განათლება - 4-4%, ადმინისტრაციული და თანამდევნი დამატებითი მომსახურების საქმიანობები -3%, ელექტროენერგიით, გაზით და ორთქლით უზრუნველყოფა; ჰაერის კონდიცირება, ინფორმაციის და კავშირგაბმულობის სფეროში საქმიანობა, პროფესიული, სამეცნიერო და ტექნიკური საქმიანობა -2-2%, სასარგებლო წიაღისეულის მოპოვება, წყალმომარაგება; წყალარინება, ნარჩენების შეგროვების და უტილიზაციის ორგანიზება, საქმიანობა დანაგვიანების ლიკვიდაციაზე; სასტუმროებისა და საზოგადოებრივი კვების

ობიექტების საქმიანობა; კულტურის, სპორტის, დასვენებისა და გართობის ორგანიზაციის საქმიანობის სფეროში, სხვადასხვა სახის მომსახურების შეთავაზება, 1-1%, დანარჩენი საქმიანობის სფეროების ხვედრითი წილი ნაკლებია ერთ პროცენტზე.

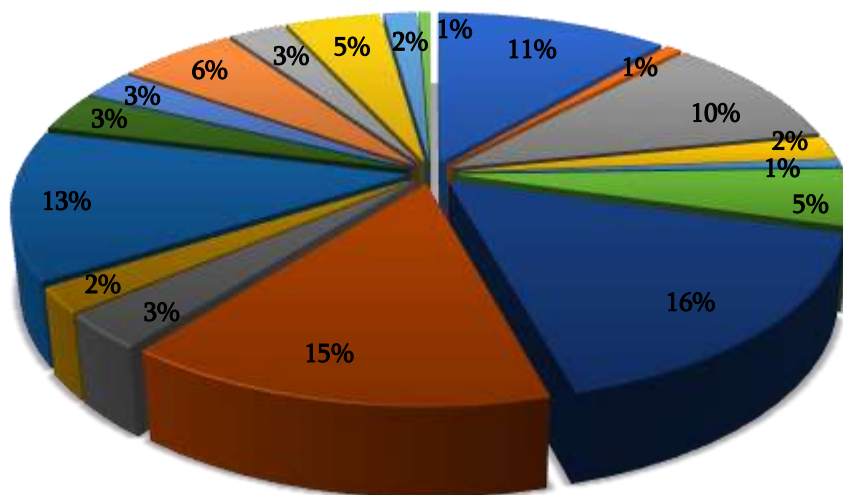
კრასნოდარის მხარის მშპ. რესპუბლიკის მთლიანი შიდა პროდუქტი აშშ-ს დოლარებში შეადგენდა 2019 წელს 36.6 მლრდ. დოლარს, რომელიც 2020 წლისთვის შემცირდა 12.0% და შეადგინა 32.2 მლრდ. დოლარი. მომდევნო წელს ადგილი ქონდა მცირედი ზრდა და მაჩვენებელმა მიაღწია 34.1 მლრდ. დოლარს.

კრასნოდარის მხარის მშპ ერთ სულ მოსახლეზე. 2019 წლისთვის კრასნოდარის მხარის მშპ ერთ სულზე გაანგარიშებით აშშ დოლარებში შეადგენდა 7 044.0 დოლარს. საკვლევი მაჩვენებლები 2020 წლისთვის წინა წელთან შედარებით შემცირდა 7.6 პროცენტით და შეადგინა 6 509.1 დოლარი. 2021 წელს წინა წელთან შედარებით ერთ სულ მოსახლეზე მშპ გაიზარდა 17.4 პროცენტით და შეადგინა 7 643.3 დოლარი.

ქვეყნის საშუალო მაჩვენებელთან მიმართებაში კრასნოდარის მხარის მშპ ერთ სულ მოსახლეზე გაანგარიშებით შეადგენდა 2019 წელს 70.7%. ხოლო იგივე მაჩვენებელი 2020 წელს იყო 67.0%. 2021 წელს კი შეადგინა 74.1%.

დიაგრამა 10.

კრასნოდარის მხარის მშპ დარგობრივი სტრუქტურა 2021 წ. %

კრასნოდარის მხარის მშპ დარგობრივ სტრუქტურაში ყველაზე მაღალი ხვედრითი წონით 16%-ით წარმოდგენილია საბითუმო და საცალო ვაჭრობას; ავტომობილებისა და მოტოციკლების რემონტი; შემდეგ მოდის ტრანსპორტი და დასაწყობება - 15%, უძრავ ქონებასთან დაკავშირებული საქმიანობა -13%, სოფლის, სატყეო მეურნეობა, ნადირობა, თევჭერა და მეთევზეობა - 11%, დამამუშავებელი მრეწველობა - 10%, სახელმწიფო მმართველობა და თავდაცვა, სოციალური უზრუნველყოფა -6%, მშენებლობა, ჯანდაცვა და სოციალური მომსახურების საქმიანობა - 5-5%, სასტუმროებისა და საზოგადოებრივი კვების ობიექტების საქმიანობა, პროფესიული, სამეცნიერო და ტექნიკური საქმიანობა, ადმინისტრაციული და თანამდევნი დამატებითი მომსახურების საქმიანობები, განათლება - 3-3%, ელექტროენერგიით, გაზით და ორთქლით უზრუნველყოფა; ჰაერის კონდიცირება, ინფორმაციის და კავშირგაბმულობის სფეროში საქმიანობა, კულტურის, სპორტის, დასვენებისა და გართობის ორგანიზაციის საქმიანობის სფეროში -2-2%, სასარგებლო წიაღისეულის მოპოვება, წყალმომარაგება; წყალარინება, ნარჩენების შეგროვების და უტილიზაციის ორგანიზება, საქმიანობა დანაგვიანების ლიკვიდაციაზე; სხვადასხვა სახის მომსახურების შეთავაზება, 1-1%, დანარჩენი საქმიანობის სფეროების ხვედრითი წილი ნაკლებია ერთ პროცენტზე.

სომხეთის მთლიანი შიდა პროდუქტი. საქართველოს მოსაზღვრე სახელმწიფოებს შორის ყველაზე მცირე ეკონომიკა და შესაბამისად მთლიანი შიდა პროდუქტი აქვს სომხეთის რესპუბლიკას, ქვეყნის მშპ 2019 წელს იყო 13.6 მლრდ. დოლარი, მომდევნო წელს შემცირდა 7.4 პროცენტით ანუ ერთი მილიარდი დოლარით, რაც შეეხება 2021 წელს გაიზარდა 1.2 მლრდ. დოლარით ანუ 9.5 პროცენტით. მომდევნო წელი იყო დაფიქსირდა სომხეთის რესპუბლიკის მშპ სარეკორდო მაჩვენებელი, რომელიც წინა წელთან შედარებით გაიზარდა 41.3 პროცენტით.

დიაგრამა 11.

სომხეთის მშპ 2019-2022წ.წ. მლრდ. დოლარი

სომხეთის რესპუბლიკის ერთ სულ მოსახლეზე მშპ. ერთ სულ მოსახლეზე მშპ აშშ დოლარებში 2019 წელს იყო 4 561,97, 2020 წელს შემცირდა 305.87 დოლარით ანუ 6.7 პროცენტით და შეადგინა 4 256.13 დოლარი. მომდევნო წელს ადგილი ქონდა მშპ ერთ სულ მოსახლეზე ზრდას 5.2 პროცენტით ანუ 266.19 დოლარით და შეადგინა 4 522.32 დოლარი. 2022 წლისთვის მშპ ერთ სულ მოსახლეზე წინა წელთან შედარებით გაიზარდა 589.05 დოლარით ანუ 13.0 პროცენტით და შეადგინა 5 111.37 დოლარი.

სომხეთის რესპუბლიკის მშპ ერთ სულ მოსახლეზე PPP-ის მიხედვით 2019 წელს შეადგენდა 14 317.55 დოლარს. მომდევნო წელს აღნიშნული მაჩვენებელი შემცირდა 959.85 დოლარით ანუ 6.7 პროცენტით და შეადგინა 13 357.7 დოლარი. 2021 წელს მშპ ერთ სულ მოსახლეზე გაანგარიშებით გაიზარდა 835.42 დოლარით ანუ 6.2 პროცენტით და შეადგინა 14 193. 12 დოლარი. მომდევნო წელს ადგილი ქონდა ერთ სულ მოსახლეზე მშპ მნიშვნელოვან ზრდას 1 848.71 დოლარით ანუ 13.0 პროცენტით და შეადგინა 16 041.83 დოლარი.

აზერბაიჯანის მთლიანი შიდა პროდუქტი. ქვეყნის მშპ 2019 წელს იყო 48.17 მლრდ. დოლარი, მომდევნო წელს მშპ შემცირდა 5.48 მლრდ. დოლარით ანუ 11.4 პროცენტით. 2021 წელს წინა წელთან შედარებით მშპ გაიზარდა 12.14 მლრდ. დოლარით ანუ 28.4 პროცენტით. მომდევნო წელს მშპ-ის ზრდამ შეადგინა 23.89 მლრდ. დოლარი ანუ 43.5 პროცენტი.

დიაგრამა 12.

აზერბაიჯანის მშპ 2019-2020წ.წ. მლრდ. დოლარი

აზერბაიჯანის რესპუბლიკის ერთ სულ მოსახლეზე მშპ. ერთ სულ მოსახლეზე მშპ აშშ დოლარებში 2019 წელს იყო 5 348.45, მომდევნო წელს ერთ სულ მოსახლეზე მშპ-ის შემცირება იყო 264.89 დოლარით ანუ 4.9 პროცენტი. 2021 წელს ადგილი ქონდა ერთ სულ მოსახლეზე მშპ ზრდას 5.1 პროცენტით. მომდევნო წელს ზრდამ შეადგინა 226.29 დოლარი ანუ 4.2 პროცენტი და შეადგინა 5 571.73 დოლარი.

აზერბაიჯანის რესპუბლიკის მშპ ერთ სულ მოსახლეზე PPP-ის მიხედვით 2019 წელს შეადგენდა 14 442.04 დოლარს. მომდევნო წელს აღნიშნული მაჩვენებელი შემცირდა 715.27 დოლარით ანუ 4.9 პროცენტით და შეადგინა 13 726.77 დოლარი. 2021 წელს წინა წელთან შედარებით მშპ ერთ სულ მოსახლეზე PPP-ის მიხედვით გაიზარდა 707.13 დოლარით ანუ 5.1 პროცენტით და შეადგინა 14 433.9 დოლარი. მომდევნო წელს ადგილი ქონდა ზრდას 4.2 პროცენტით და შეადგინა 15 044.94 დოლარი.

თურქეთის რესპუბლიკის მთლიანი შიდა პროდუქტი. ქვეყნის მშპ 2019 წელს იყო 759.93 მლრდ. დოლარი, მომდევნო წელს მშპ შემცირდა 39.64 მლრდ. დოლარით ანუ 5.2 პროცენტით და შეადგინა 720.29 მლრდ. დოლარი. 2021 წელს წინა წელთან შედარებით გაიზარდა 98.74 მლრდ. დოლარით ანუ 13.7 პროცენტით და შეადგინა 819.03 მლრდ. დოლარი. მომდევნო წელს თურქეთის რესპუბლიკის მშპ გაიზარდა 86.96 მლრდ. დოლარით ანუ 10.6 პროცენტით და შეადგინა 905.99 მლრდ. დოლარი.

დიაგრამა 13.

ერთ სულ მოსახლეზე მშპ. თურქეთში ერთ სულ მოსახლეზე მშპ აშშ დოლარებში 2019 წელს იყო 11 935.39 დოლარი, მომდევნო წელს აღნიშნული მაჩვენებელი გაიზარდა 137.01 დოლარით ანუ 1.1 პროცენტით და შეადგინა 12 072.4 დოლარი. 2021 წელს მშპ ერთ სულ მოსახლეზე გაიზარდა 1269.16 დოლარით ანუ 10.5 პროცენტით და შეადგინა 13 341.56

დოლარი. მომდევნო წელს ზრდამ შეადგინა 649.19 დოლარი ანუ 4.8 პროცენტით და შეადგინა 13 990.75 დოლარი.

თურქეთის რესპუბლიკის მშპ ერთ სულ მოსახლეზე PPP-ის მიხედვით 2019 წელს შეადგენდა 28 150.06 დოლარს. მომდევნო წელს აღნიშნული მაჩვენებელი გაიზარდა 323.15 დოლარით ანუ 1.1 პროცენტით და შეადგინა 28 473.21 დოლარი. 2021 წელს 10.5 პროცენტით გაიზარდა და შეადგინა 31 466.56 დოლარი. მომდევნო წელს აღნიშნული მაჩვენებელი გაიზარდა 4.8 პროცენტით და შეადგინა 32 997.7 დოლარი.

ზემოთ აღნიშნულიდან გამომდინარე შეიძლება დავასკვნათ, რომ საქართველოს და მისი მოსაზღვრე ქვეყნების, თავისებურება საკვლევ პერიოდში მდგომარეობს იმაში, რომ რუსეთის ფედერაციის მიერ 2014 წელს უკრაინის ტერიტორიის ანექსიის და ოკუპაციის შემდეგ დაწესებულმა სანქციებმა და 2014-2021 წლებში ნავთობის დაბალმა ფასებმა აგრეთვე 2022 წელს თებერვლში უკრაინაში რუსეთის მიერ განხორციელებული სრულმასშტაბიანი ომის გამო დაწესებული რეკორდული სანქციების გათვალისწინებით შეამცირდაა რუსეთის ფედერაციის ეკონომიკური განვითარების პრესპექტივები რაც გარკვეულ გავლენას ახდენს მთელ რეგიონის განვითარების შესაძლებლობებზე. ამის ნათელი დასტურია ის რომ თუ 2019 წელს თურქეთისა და რუსეთის ფედერაციის მშპ ერთ სულ მოსახლეზე PPP-ის მიხედვით თანაბარი იყო 2022 წელს ის 20 პროცენტით ნაკლები არის ვიდრე თურქეთის მაჩვენებლები, ეს იმ პირობებში, როდესაც თურქეთის მთავრობის მიერ განხორციელებული ეკონომიკური პოლიტიკა რბილად რომ ვთქვათ ვერ უძლებდა ვერავითარ კრიტიკას. რაც შეეხება სამხრეთ კავკასიის ქვეყნებს 2019 წლისთვის თითქმის თანაბარი იყო, ხოლო 2022 წელს მცირდით დაწინაურდა საქართველო.

აგრეთვე შეიძლება დავსკვნათ, რომ თანამედროვე ციფრული ტექნოლოგიებში ინტეგრაცია გახდა ის საკვანძო ფაქტორი, რომელმაც შეძლო ბიზნესის მეტ-ნაკლებად ჯანსაღ მდგომარეობაში შენარჩუნება და კოვიდ-19-ის ნეგატიური ეკონომიკური შედეგების გავრცელების პროცესი შემცირება. ფირმებმა რომლებმაც შეძლეს ოპერატიულად განხორციელებინათ გადასვლა ახალ ბიზნეს მოდელზე, რომელიც ითვალისწინებს თვითიზოლაციას და ავტომატიზაციას, მიიღეს მნიშვნელოვანი უპირატესობა წარმოების მოქნილობის თვალსაზრისით.

დარგები რომლებმაც იხეირეს კოვიდ-19 არის სწორედ ისინი, რომლებიც ასე თუ ისინი დაკავშირებულია ციფრული ტექნოლოგიების გამოყენებასთან. ამასთან პანდემიის პერიოდში დინამიური განვითარება მიიღო ისეთმა მიმართულებებმა, როგორიცაა, მუშაობის და სწავლის დისტანციურად განხორციელებისთვის პლათფორმის შექმნა, ციფრული ტექნოლოგიების და ინოვაციების სტრატეგიული მხარდაჭერის სფეროში კოოპერაციის განვითარება და ა.შ.

ყოველივე ზემოთაღნიშნულიდან გამომდინარე საქართველოსა და მის მოსაზღვრე ქვეყნებში ბოლო ათწლეულის განმავლობაში მიმდინარე პროცესებისა და რუსეთ-უკრაინის ომის გათვალისწინებით, უახლესი წლებში მოსალოდნელია ძლიერი სოციალური აფეთქებები, რომელიც კიდევ უფრო გააღრმავებს საქართველოს და მისი მოსაზღვრე ქვეყნებში არსებულ ისედაც მძიმე სოციალურ-ეკონომიკურ მდგომარეობას.

ლიტერატურა:

<https://news.un.org/ru/story/2021/01/1395082> 10.07.2023.

<https://myfin.by/currency/cb-rf-archive/usd> 10.07.2023

<https://rosstat.gov.ru/statistics/accounts#> 10.07. 2023

CEOWORLD magazine - Latest - Stats Gate - Economy Rankings: Largest countries by GDP, 2022 10.07. 2023

<https://www.azstat.org/portal/?lang=en> 10.07. 2023

<https://www.kursvaliut.ru/%D1%81%D1%80%D0%B5%D0%B4%D0%BD%D0%B8%D0%B9-%D0%BE%D0%B1%D0%BC%D0%B5%D0%BD%D0%BD%D1%8B%D0%B9-%D0%BA%D1%83%D1%80%D1%81-%D0%B7%D0%B0-%D0%BC%D0%B5%D1%81%D1%8F%D1%86> 10.07. 2023

<https://rosstat.gov.ru/statistics/accounts> 10.07. 2023

<https://tradingeconomics.com/russia/gdp> 10.07. 2023

<https://tradingeconomics.com/turkey/gdp> 10.07. 2023

<https://tradingeconomics.com/azerbaijan/gdp> 10.07. 2023

<https://tradingeconomics.com/georgia/gdp> 10.07. 2023

<https://www.geostat.ge/ka> 10.07. 2023

<http://ugsra.org/abkhaziya-v-tsifrakh/2016-god.php> 10.07. 2023

<https://tradingeconomics.com/country-list/gdp?continent=world> 10.07. 2023

https://ugsra.org/ofitsialnaya-statistika.php?ELEMENT_ID=575 ГОСУДАРСТВЕННЫЙ
КОМИТЕТ РЕСПУБЛИКИ АБХАЗИЯ ПО СТАТИСТИКЕ. 10.07. 2023

https://visasam.ru/emigration/vybor/naselenie-abhazii.html#_2022 10.07. 2023